

ОЦІНКА РИЗИКІВ ПРИ ВИНИКНЕННІ НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Ковтун А. І., к.т.н., ст. вик. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Гондовський Д. С., студ. (гр. ХА-81, ІХФ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Анотація. Розглянуто питання оцінки ризиків на підприємстві, головні принципи та правила на які слід покладатися при виникненні ризиків. Кожне підприємство має знати та оцінювати ризики, які можуть виникнути при проведенні виробничої діяльності. Роботодавці повинні забезпечувати безпечні умови праці, та проводити моніторинг можливих ризиків.

Ключові слова: оцінка ризиків, небезпека, безпека, працівник, контроль, опитування.

Abstract. The issues of risk assessment at the enterprise, the main principles and rules to be relied upon in case of risks are considered. Every company must know and assess the risks that may arise during production activities. Employers must ensure safe working conditions and monitor possible risks.

Keywords: risk assessment, danger, safety, employee, control, survey.

Вступ. Діяльність підприємства залежить від людей, які виконують технологічний процес та керівників, які забезпечують безпеку і охорону здоров'я працівників у кожному аспекті, пов'язаному з роботою. Для запобігання виникнення небезпечних ситуацій кожне підприємство проводить оцінку ризиків, які можуть виникнути. Оцінка ризиків – це систематичне вивчення всіх аспектів виконуваної роботи з метою встановити, що могло б спричинити травму чи шкоду, чи можна усунути ці небезпеки, а якщо не можна – які профілактичні або захисні заходи вжиті або повинні бути вжиті для подолання цих ризиків. Мета проведення оцінки ризиків полягає в тому, щоб дозволити роботодавцю ефективно вживати заходів, необхідних для захисту безпеки і здоров'я працівників. До цих заходів відносять: запобігання професійним ризикам, інформування працівників, навчання працівників, організація та засоби здійснення необхідних заходів.

Аналіз стану питання. Підприємства потребують проведення заходів для не допускання виникнення надзвичайних ситуацій, тому роботодавець повинен оцінювати всі можливі ризики.

Мета роботи: показати основні принципи оцінки ризиків на підприємстві для запобігання виникнення небезпечних ситуацій.

Методики, матеріали і результати досліджень. Проведення оцінки ризиків передбачає запобігання професійним ризикам, але на практиці вирішення цієї задачі не завжди є практично можливим. Там, де усунути ризики не вдається, слід зменшити ризики й контролювати можливі ризики. Оцінка ризиків на робочому місці повинна переглядатися в кожному випадку, коли на підприємстві очікується запровадження змін, вводяться інновації, нове обладнання, нові матеріали, зміна в організації праці [1].

Процес проведення оцінки ризиків має здійснюватися адміністрацією підприємства на основі консультацій з усіма особами, працюючими на підприємстві – роботодавцем, адміністрацією та працівниками. Усі вони можуть робити свій внесок у процес на різних його етапах: виявлення небезпек, визначення працівників (або інших осіб), які можуть зазнавати ризику через ці небезпеки, оцінювання відповідного ризику – якісне чи кількісне, розгляд можливості усунення ризику, прийняття рішення про те, чи необхідно запровадити подальші заходи з попередження чи зменшення ризику [3].

Загально прийнятого порядку проведення оцінки ризиків не має, але слід пам'ятати, два принципи: будувати проведення оцінки слід так, щоб забезпечити охоплення всіх важливих небезпек і ризиків (наприклад, не випускати з поля зору такі завдання, як прибирання, що можуть виконуватися у неробочий час, або допоміжні підрозділи, як-от підрозділ, що відповідає за ущільнення сміття) та коли ризик визначено, оцінку слід розпочати з суто теоретичних принципів, поставивши запитання про те, чи можна усунути цей ризик, чи необхідна наявність небезпеки, що є його причиною [2].

В робочому процесі правильніше розглядати оцінку ризиків як процес, що складається з послідовності кроків, де кожний крок – це процедура, що передбачає зосередження на конкретній сфері, в якій виявлено ризик, або глибше вивчення цієї сфери. Розгляд оцінки ризиків має містити наступні кроки, для детального дослідження:

- загальна оцінка, за результатами якої ризику діляться на ті, які добре відомі й для яких заходи контролю вже визначено і можна вважати здійсненими, та ті ризику, що вимагають детальнішого вивчення;

- оцінка ризиків, для яких потрібне детальніше вивчення. Цей крок може призвести до подальших кроків, якщо необхідно застосувати більш досконалі засоби оцінки ризиків (у ситуаціях, складних із точки зору ризиків).

Якщо необхідно провести оцінку ризиків на робочому місці, часто найшвидшим і найнадійнішим способом виявити подробиці того, що дійсно відбувається, є опитування працівників, задіяних у тому виді виробничої діяльності, який оцінюється. Вони знають, які технологічні операції вони виконують, чи є якісь спрощені методи або способи пришвидшеного виконання складного завдання, а також яких запобіжних заходів вони вживають. Отже, роботодавцям слід забезпечити, щоб особа, яка проводить оцінку ризиків – чи то працівник, чи то зовнішній консультант – побесідувала з персоналом або іншими особами, наприклад, підрядниками, які фактично виконують дану роботу [2].

Підприємства з різними видами діяльності можуть розробляти для себе різні плани оцінки ризиків в залежності від виду діяльності спираючись на загальноприйняті принципи, але в цілому оцінка ризиків повинна містити:

- якщо можливо, визначити ризику, які можна усунути. У багатьох випадках ця мета може бути недосяжною, але її завжди слід ставити;

- повністю розглянути ті небезпеки, щодо яких подальші заходи не потрібні (наприклад, сходи або ручні інструменти, що належним чином

спроєктовані і нормально експлуатуються). Разом з тим, необхідно не забувати про можливі виняткові або спеціальні напрями використання;

- виявити ризики, які є добре відомими і для яких заходи контролю можна швидко визначити та запровадити;

- показати, де слід провести повнішу оцінку і, якщо доречно, застосувати складніші прийоми.

Висновки. Отже, для забезпечення життя та здоров'я працівників будь якого підприємства, повинні проводити оцінку ризиків:

- загальна оцінка, за результатами якої ризики поділяються на відомі для яких вже проведені заходи та можна вважати здійсненими, та ті, що вимагають більш детального вивчення;

- оцінка ризиків, які потребують детального вивчення, для розроблення заходів.

Література

1. Про затвердження Методики проведення роботодавцем заходів з безпеки та гігієни праці на основі ризик-орієнтованого підходу : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 989-р.

2. Посібник з оцінки ризиків на робочому місці. Люксембург: Бюро офіційних публікацій Європейських Співтовариств, 1996 р. – 57 с.

3. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420